СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXI. Число 80. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 5. квітня, 1923. VOL. XXXI. No. 80. Jersey City, N. J., Thursday, April 5, 1923. THREE CENTS

СТРАЙК МАЙНЕРІВ ЧЕРЕЗ НЕПІДПИСАННЄ НОВОГО КОНТРАКТУ

ЧАРЛСТОН, Вест Верджінія, 3. квітня. — Наслідком того, що старий контракт вийшов з кінцем марта, а підприємства не підписали нового, хоча юнія дала їм на се тридневний речинець, робітники з кількох копалень в окрузі Каногви вийшли на страйк. Разом страйкувало нині коло тисяч робітників. Страйкують робітники підприємств: Овкленд Ковл Ко., Кресент Ковл Ко. та Мичі енд Едвин Мармет.

УРЯД ВДОВОЛЕНИЙ З НОВИХ ІМІҐРАНТІВ

НЮ ЙОРК, 3. квітня. — В. В. Гасбенд, генеральний комішенер іміґрації, виступив тут з промовою про наслідки іміґраційної політики уряду, заявляючи, що вона справді дає гарні висліди, бо до Злучених Держав приходять тепер такі іміґранти, яких уряд собі бажає.

Для пояснення, яких іміґрантів уряд хоче, він вказав на факт, буцімто доказаний дотеперішньою практикою Злучених Держав, що іміґранти з південної та східної Европи не асимілюються (американщаться) так добре та скоро, як іміґранти зі західної та північної Европи. Він вказав також на великий процент злочинців серед Італійців та скрайних політичних течій серед іміґрантів зі сходу Европи. Він підніс, що іміґранти з Англії, Ірляндії, Скандинавії, Швайцарії, Бельгії та Голяндії асимілюються дуже скоро, і власне їх тепер дістає Америка наслідком своїх нових іміґраційних законів.

З тої причини іміґраційний комішенер заявився за дальшим задержанием дотеперішних іміґраційних обмежень.

ЛОРД РОБЕРТ СЕСИЛ ВІДПЕКУЄТЬСЯ „ПРОПАҐАНДИ" ЗА ЛІҐОЮ НАРОДІВ

НЮ ЙОРК, 3. марта. — Лорд Роберт Сесил, один з головних оборонців Ліґи Народів, відбув довшу конференцію з представниками газет та відповідав на їх численні питання про організацію та роботу Ліґи.

Межи инчим зазначив він, що він не приїхав сюди вести пропаґанду за Ліґою Народів; він хоче лиш пояснити Американцям роботу Ліґи. Він підчеркував помилкове думанне Американців, що буцімто Ліґа Народів не функціонує. Запитаний про нафтові поклади в Мезопотамії, Сесил заявив, що Англія хотіла віддати справу Лізі та згодилася з гори на її рішенне, але другі держави на такий крок не згодилися.

СЛІДСТВО В СПРАВІ ПІДВИШКИ ЦІН ЦУКРУ

ВАШІНҐТОН, 3. квітня. — Департамент судівництва веде вже від двох тижнів слідство в справі піднесених поступовими сенаторами закидів, що причиною підвишки цін на цукор є змова великих фабрикантів та купців. Уряд сподіється покінчити слідство аж за кілька місяців, а покищо держить вислід слідства в тайні.

ПРОГИБІЦІЙНИЙ ПРОЦЕС ПОКІНЧИВСЯ СКАНДАЛОМ З ПРИСЯЖНОЮ ЛАВОЮ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, 3. квітня. — Процес проти федеральних прогибіційних урядників, поставлених на суд за надуживанне своєї власти та нарушенне прогибіційного закона, покінчився справдішним скандалом для лави присяжних суддів, бо на заприсяжені закиди аґентів департаменту судівництва арештовано нині формана лави присяжних суддів під закидом змови впливати на лаву в користь обжалованих. Рівночасно арештовано ще двох людий за ту змову, та пошукується за третим, який пропав.

Аґенти зізнали, що арештований форман лави присяжних суддів, робітник Теренс Олафлин, в одному салюні по пяному змовлявся з трома приятелями обжалованих прогибіційних аґентів впливати на лаву присяжних так, щоби вона їх увільнила. Його арештовано та випущено на волю за кавцією 5,000 долярів, а на трох других заговірників наложено запоруку по 20,000 долярів на кождого. Один з них пропав без вісти.

Наслідком арештовання формана суддя мусів розвязати цілу лаву та відложити росправу. Росправа почалася була минувшої середи. Судити мали 29 людий, обжалованих за те, що вони змовилися видобувати безправно горівку з дестилярень та продавати, покористовуючися своєю урядовою властю. З огляду на те, що велике число обжалованих було федеральними прогибіційними аґентами, росправа обіцювала богато сензаційних відкрить.

ТЮРМА ЗА „ЩАДЖЕННЄ ДЕННОГО СВІТЛА"

ГАРТФОРД, Конектикат, 3. квітня. — Судовий комітет стейтової леґіслятури, в якому переважають фармерські представники, заявився проти „ощаджування денного світла" (себто наставлювання годинника з весною на годину назад), а місто того заявився за ухваленнем закона, який карає грошевою або вязничною карою кождого, що важивбися вживати публично якого инчого як одностайного („стендерд") часу.

БУДУТЬ КЛИКАТИ ДЗВОНАМИ ДО ВИБОРІВ

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 3. квітня. — Сенат стейтової леґіслятури ухвалив нині проект закона, на основі котрого мається кликати до виборів дзвоненнем дзвонів через пів години перед розпочинаннем виборчого акту. За ним заявилося 39 сенаторів, проти 7, але мимо того сподіються його упадку в палаті послів.

З дебати, яка попередила голосованне, видно було, що палата не бере проекту поважно. Один сенатор з фармерської частини стейту підносив, що таке звоненне буде безпотрібно алярмувати (непокоїти) малі оселі. Другий знов закидав проектови, що в ньому нема сказано, хто має дзвонити; сього сенатора успокоював проектодавець, кажучи, що людий охочих подзвонити собі, найдеться все подостатком.

У. Н. СОЮЗ

ПРИЙМАЄ В ЦВІТНІ, МАЮ І В ЧЕРВНІ, 1923, НОВИХ ЧЛЕНІВ, СТАРШИХ І МАЛОЛІТНІХ, БЕЗ ВСТУПНОГО.

УРЯДНИКИ ВІДДІЛІВ І ЧЛЕНИ ТА ЧЛЕНКИНІ У. Н. СОЮЗА, ВИКОРИСТАЙТЕ СЮ НАГОДУ І ПРИЄДНУЙТЕ ЗА СЕЙ ЧАС ЯК НАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ І ЧЛЕНКИНЬ, А ТАКОЖ ДІТИЙ!

ПОДБАЙТЕ, ЩОБ ЗА СЕЙ ЧАС У. Н. СОЮЗ ДІЙСНО ЗРІС ЗНАЧНО В СИЛУ ЧЛЕНІВ І МАЙНА ДЛЯ ДОБРА І СЛАВИ УСЬОГО ЧЛЕНСТВА І УКРАНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В АМЕРИЦІ.

ВІДДІЛИ МОЖУТЬ СІЙ АКЦІЇ ПОМОГТИ ТАКОЖ І ВІДПИСАННЄМ ВСТУПНОГО У СЕБЕ.

ТОЖ ДО ДІЛА, НЕХАЙ ДЕНЬ 1-ого ЛИПНЯ ВИКАЖЕ ВЕЛИКИЙ ЗРІСТ У. Н. СОЮЗА!

РАДЯТЬ УРЯДОВИ ЗАВЕСТИ УРЯДНИКА ДЛЯ РОЗГОЛОШУВАННЯ

Кількох приятелів президента Гардинґа виступило перед ним з оригінальною думкою заведення при міністерстві внутрішних справ уряду директора розголошування уряду („дайректор оф администрейшен паблисити").

Гардинґ мав віднестися до проекту неприхильно.

ВАЖНИЙ ВОЄННИЙ ВИНАХІД

Ґенерал Амос Фріс, голова відділу хемічного войовання при американській армії, оголосив, що він придумав нову охоронну маску, яка може забезпечити жовніра перед всякими утрійними ґазами.

Ґенерал каже, що його винахід має також важне приміненнє для промислу, бо його маски будуть вживати робітники в тих фабриках, в яких у воздусі уносяться трійні випари.

ВИПАДКИ НА МОРЮ ЧЕРЕЗ БУРЮ

До порту у Галифаксу на Новій Шкотії причалив в понеділок корабель „Питсберг". Виглядав він як по битві: так званого „моста", на котрому стоять на сторожі вартівники корабля, та на котрому находиться також будка та мешкання для декотрих офіцирів, зовсім не було. Корабельна служба пояснила, що корабель заплив в полосу страшної бурі, яка знесла міст та мешкання для офіцирів. Сталося се так, що дві величезні филі вдарили одна з переду корабля, друга зі заду; обі стрінулися на мості. При тій нагоді трох офіцирів віднесло тяжчі ушкодження.

ВЕЛИКІ НАФТОВІ ОБМАНЬСТВА

Федеральний уряд почав широке слідство над вживанєм почти ріжними нафтовими обманцями з Тексас. Кажуть урядники, що в той спосіб вони намовили тисячі людий вложити в їх руки на буцімто зисковні підприємства грубі міліони гроша.

ЗНОВУ ШПІОНСЬКА АФЕРА В ПОЛЬЩІ

Польські часописи приносять нову сензацію на тему того, що в Здолбунові викрито в підземелях залізничого будинку телеґрафічну і телефонічну стацію, яка мала мати безпосереднє получення з Росією. В підземелях найдено два телефонічні і телеґрафічні апарати. В звязку зі сензаційним відкриттєм, арештовано три особи.

ПОДЯКА ЧЛЕНА У. Н. СОЮЗА ЗА ПОРАТУНОК

Я низше підписаний складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за братню любов, що прислав мені запомогу з фонду бідних в сумі 50 долярів, котра так дуже потрібна в моїм критичнім положенню бо ревматизм відібрав мені здоровлє і я не всилі заробити на кусок хліба.

Притім звертаю увагу тим Українцям і Українкам, що не є членами У. Н. Союза, щоби спішились і вступали до У. Н. Союза, бо се наш Батько, котрий несе велику поміч своїм Синам і Донькам, і то подвійну поміч; бо як член занедужає і не всилі заробити на своє утриманне, то У. Н. Союз дає запомогу з фонду бідних, а як член помре, то У. Н. С. платить спадкоємцям таку суму, на яку член був забезпечений.

Браття і Сестри українського походження, подумайте над сим, яку велику користь приносить У. Н. С. своїм членам!

Се для Вас дуже корисне, бо як Ви будете членом У. Н. С. і вложите ледви кілька долярів, дуже маленьку суму, а вже У. Н. Союз стоїть на сторожи і тримає своєю сильною рукою 2,000 долярів для Вашої рідні. Тож не відкладайте але ще нині вступайте до У. Н. С., бо завтра може бути запізно, а Ваші діти будуть нарікати, що мали недобрих родичів.

У. Н. С. всіх нас кличе до себе, тож ми і ходім і вписуймось; будьмо членами У. Н. Союза, бо се найсильнійша українська орґанізація.

Також окремо дуже дякую урядникам і членам бр. св. Ів. Хрестителя за їх щиру любов, бо кождого дня і вечера приходять до мене з розрадою в моїх смутних годинах і потішають мене в моїм горю, що я подужаю.

Українці з Питсбурга й околиці: Чи не буде Вам потрібна завтра така поміч, братерська? Ніхто не може того знати. Для того думайте наперед і приходіть та вступайте в члени бр. св. Ів. Хрестителя від. 96, бо ся запомогова Орґанізація вразі недуги дає тижневу запомогу 5 долярів, а також і посмертне 100 долярів і братерську услугу.

Приходіть і станьте членами бр. св. Ів. Хрестителя та У. Н. Союза. Не забувайте на се, що орґанізація се наша українська сила.

Іван Лапіцький,
член 96 від. Питсбурґ, Па.

12-ГОДИННИЙ РОБОЧИЙ ДЕНЬ В РОСІЇ

Совітським урядом переводиться збірання матеріялів відносно можливости відновлення військової промисловости в Росії. Є проект відновити на залізницях дванадцяти-годинний робочий день з тим, що робітники за винятком часу спинення потягів на станціях „фактично" працювали вісім годин. Комуністичний професійний союз зелізничників затвердив цю пропозицію.

УКРАЇНЕЦЬ ПРОФЕСОРОМ УНІВЕРСИТЕТУ В АМЕРИЦІ

Наш земляк і член У. Н. Союза, проф. Олександер Неприцький-Грановський, учить тепер у Вискансинському університеті в Медисон, Висказсин, на виділі науки про хліборобство.

Проф. Грановський родом з Поділля. До Америки він приїхав перед світовою війною. Покінчивши в Америці спеціяльні університетські студії, став спершу учителювати в стейті Колорадо, а тепер авансував і учить у Вискансинському університеті.

Імя проф. Грановського звісне також більше десяти літ в українській літературі яко талановитого поета. Наша часопись теж містила його твори.

КОРАБЕЛЬ ГОРИТЬ НА ОКЕАНІ

Бостонські стації бездротного телеґрафу переловили депешу з англійського парового корабля „Сити оф Викторія", яка сповіщає, що корабель горить. Пароплав находиться на середині Атлянтийського Океану. Має він 3,630 тон містоти та плив з Ню Йорку до Гамбурга. Коли на ньому повстав пожар, капітан казав плисти в напрямі островів Азорів.

ЗАТРОЇВСЯ ҐАЗОМ

Прохожі, переходячі вулицею Клесон Ев. в Ню Йорку, зачули острий смрід ґазу та донесли про се стоячому недалеко полісменови. Сей прослідив смрід до варстату два італійських іміґрантів, що займаються направою черевиків. Полісмен вломився до крамниці і тут найшов обох іміґрантів лежачих без притомности. Рурочка їх ґазової кухонки була розлучена. Завізваний полісменом шпитальний лікар вспів привернути до життя одного зі затроєних; другий вже був неживий.

ЗНОВ КУ-КЛАКС-КЛЕН?

Міській поліції в Тейлорі, Тексас, доніс один Берлесон, місцевий купець, що на нього напала громадка з 6 замаскованих людий та, стягнувши його з авта, побили його тяжко реміннєм. Додав він, що від якогось часу він діставав листи з погрозами від потайної орґанізації Ку-Клакс-Клена.

НИЩЕННЯ АРХІВІВ НА УКРАЇНІ

Нищення архівів на Чернигівщині набрало характеру звичаю. Знищено ввесь архів „Будинку Мазепи". Багато цінних історичних документів знайдено на базарі. В одного крамаря знайдено 40 справ народовольців.

ВЕСНА ПРИНЕСЛА НОВІ СЕЛЯНСЬКІ ПОВСТАННЯ НА УКРАЇНІ

БЕРН, столиця Швайцарії, 3. квітня. — Тутешні українські представники повідомляють, що на Україні вибухли нові великі селянські повстання проти московської большевицької влади.

В околицях Житомира і Рокітна повстанці ведуть правильні бої з большевицькими військами.

Большевицькі комісари вислали до своєї центральної влади розпучливий зазив, щоби сейчас прислала їм туди на ратунок піхоту й артилерію.

БОЛЬШЕВИКИ ВИКРИЛИ ЗМОВУ ПРОТИ СВОЄЇ ВЛАДИ НА УКРАЇНІ

КОПЕНГАГА, столиця Данії, 2. квітня. — Большевицька влада викрила новий монархістичний заговір на Україні з осередком в Харкові (осідку „українсього" „радянського" „уряду").

Большевики перевели богато арештів. При вязненю вони убили много осіб, котрі опирались поліції.

Провідники заговору вспіли скритися, але большевики всетаки викрили звязки між ними і монархістами заграницею.

ЛОРД КОРЗОН НЕ ПОЇДЕ ДО ЛОЗАННИ

ЛОНДОН, 3. квітня. — Замісць британського міністра закордонних справ лорда Корзона поїде на мирову раду з Турками в Лозанні яко його заступник сер Горес Ромболд, теперішній британський комішенер в Царгороді (Константинополі).

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ РОЗСТРІЛЯЛИ ПОЛЬСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ВІКАРІЯ КОНСТАНТИНА БУЧКОВИЧА

МОСКВА, 3. квітня. — Римсько-католицького ґенерарльного вікарія Константина Бучковича, котрого засуджено на смерть за нарочний опір большевицькому „урядови", розстріляно у великодню суботу, дня 31-го марта с. р.

Від четверга, коли большевицький ВЦИК (всеросійський центральний ісполнітельний комітет) потвердив смертний присуд, виданий „революційним" трибуналом, не було вістий про дальшу його долю.

Поклики до большевицького „уряду", які ще напливали в обороні Бучковича із заграниці, не мали впливу на большевицьке рішенне. Большевики не хотіли його помилувати, так як помилували архиепископа Цепляка.

Бучкович був парохом костела св. Катерини в Петрограді. він мав титул пралата, яким папа римський наділив його за спеціяльні послуги. Він мав 55 літ. Походив із старої і богатої польської радини, але був російським горожанином.

Большевицька урядова газета Известия і Правда подають коротеньке звідомленне про страченне Бучковича, не додаючи від себе жадної уваги. Вони пишуть, що страченне відбулось 31. м. м., але не подають ані часу ані місця страчення.

ПОТВЕРДЖЕННЄ ВІСТКИ ПРО РОЗСТРІЛЯННЄ БУЧКОВИЧА

ВАРШАВА, 3. квітня. — Польське міністерство заграничних справ одержало нині депешу від свого посольства в Москві, в якій воно повідомляє, що польського ґенерального вікарія ксьондза Константина Бучковича розстріляно в минулу суботу.

„МИ СТРІЛЯЄМО, КОГО ХОЧЕМО"

МОСКВА, 2. квітня. — Тутешня большевицька газета „Правда" пише, що Росія се независимий край і большевики виконують в ній суверенну владу, длятого чужі держави не можуть до її власти мішатись.

„Ми стріляємо, кого хочемо", каже „Правда".

БОРОТЬБА СОЦІЯЛІСТІВ З АНТИ-СЕМІТАМИ ПІД ВІДНЕМ

ВІДЕНЬ, 3. квітня. — Нині відбувались військові вправи анти-семітського (проти-жидівського) товариства „Бриґада Свастіка" недалеко Відня.

Проти вправців вирушили в поході соціялісти і зачалася стрілянина на револьвери.

Як боротьба розгорілась, вмішалась поліція і розігнала воюючих.

КАРНАРВОН ВМИРАЄ

КАЇРО, Египет, Африка, 3. квітня. — Відкривець гробу староегипетського фараона (короля) Тутанхамена (сперед 3,400 літ) переходить нині крізу в недузі. Лікарі не вірять, аби він вспів вийти із сеї кризи.

БОЛГАРІЯ ЗАСУДЖУЄ СВОЇХ МІНІСТРІВ З ЧАСУ ВІЙНИ НА ТЮРМУ

СОФІЯ, столиця Болгарії, 1. квітня. — Болгарський найвисший суд засудив на досмертну вязницю 6 членів міністерського кабінету Радославова, котрий був при владі вчасі вступлення Болгарії до світової війни.

Засуджені отсі: Радославов, Тончев, Пешев, Дінчев, Попов, Петков.

Також засуджено 6 генералів на тюрму від 15 до 5 літ.

Міністра зелізниць і почт Апостолова і ґенерала Джекова, головного команданта болгарської армії з часу війни, засуджено на літню тюрму.

На засуджених наложено високе воєнне відшкодованне.

ЛЄНІН В РУКАХ ТРОЦЬКОГО

ЛОНДОН, 1. квітня. — Тутешній дневник Таймс подає депешу з Риги, столиці Латвії, яка повідомляє, що Микола Ленін тепер є цілком під розказами комісаря від війни Леона Троцького, котрий нікого не пускає до смертної постелі голови комісарів кромі його жінки і лікарів.

Троцький не пустив до нього навіть його рідного брата, котрий приїхав до Москви з Криму.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1333 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ОБЕДНАННЄ РІДНІЙ ШКОЛІ НА ПИСАНКУ.

Виконуючи волю і приказ Українського Конґресу, Обеднанне Українських Орґанізацій в Америці не сміє забувати і не забуває про фонд РІДНОЇ ШКОЛИ.

Українська Громадо!

Ти чуєш голос розпуки наших братів і сестер за океаном?

Ти чуєш плач дітий, мучених в ляцьких школах?

Чи не зможемо МИ прийти їм з помочию?

Можемо, треба лиш праці!

В часі Великодня не сміє бути одної української громади, яка не зложить своєї лепти на писанку РІДНІЙ ШКОЛІ!

Обеднанне взиває всіх своїх членів доложити як найбільше зусиль до збірки на писанку Рідній Школі.

В першій мірі повина занятись тою збіркою українська молодіж, яка досі так мало займається народніми справами. Її честь вимагає, щоб збірка на нашу школу випала як найкрасше.

Гроші слати до Обеднання, яке зібрану суму відішле негайно на призначену ціль.

НІОДИН цент з тих грошей не буде зужитий на що инше!

ТАК РІШИВ УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕС.

Обеднанне Укр. Ор анізацій в Америці.

УЧІМСЯ ВІД ДРУГИХ.

Недільні ґазети донесли з Дітройту, Мишиґен, новинку, що звісний міліонер С. С. Кресґе, властитель довжезного ряду крамниць, віднісся до асекураційних компаній зі заявою, що він хоче обеспечити себе на 5 міліонів долярів.

Вістка ся має не лишень вартість новинки, але вартість науки. Наука не в тому ,щоби другі люди й собі теж старалися вибрати асекурації на 5 міліонів долярів (ледво чи хто потрафивби заплатити відповідну сій сумі оплату), але в тому, щоби подумати про належите забезпеченне своєї родини. Серед наших іміґрантів завелося таке, що „забезпечується" на кількасот долярів. Коли хто обеспечиться на півтора тисячі долярів, на того дивляться як на людину, що робить невідповідні заходи, викидає гроші в болото, бореться з невидимими вітраками. Не бачимо, що кількасот долярів не становлять справдішнього обеспечення. Не дивимося на те, що обеспеченне на малу суму покриває ледво кошти похорону та похоронних відправ, що воно обеспечує лишень похорон, а не обеспечує родини помершого перед нуждою. Пятиміліонова асекурація американського богача повинна закликати кождого батька родини до обрахунку, чи обеспечив він свою рідню на відповідну суму.

Колись, як гроші були дорогі, вистарчали і менчі обезпечення. Зрештою, тоді родина похоронивши батька, могла перебратися до старого краю за оставші з похорону гроші. Нині все те неможливе. Кошти похоронів подорожіли з усім другим, а дорога до старого краю замкнена. Ось чому всі обережні батьки родин повинні добре призадуматися, чи не піднестиб їм суми обеспечення для своїх родин. Коли американський міліонер обеспечується на 5 міліонів, то чи не булоби відповідним сказати, що пересічний український іміґрант-робітник повинен мати хоча кільканайцятьсот долярів обеспечення?

ЗАЯВА СТАРОГО КРАЮ З ПРИВОДУ ВИСТУПУ „ПОСЛА" ІЛЬКОВА.

(Комунікат).

Політичні партії Східної Галичини отсим заявляють, що оголошене в польській пресі письмо політичного афериста Ількова до польського премієра Сікорського в справі правно-державного становища Східної Галичини є звичайним політичним обманом, обчисленим на введення в блуд заграничної опінії.

(Сконфісковано).

Львів, дня 12. березня, 1923.

ЗА „НАРОДНІЙ КОМІТЕТ", НАЧАЛЬНУ УПРАВУ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ ТРУДОВОЇ ПАРТІЇ:
Др. Іван Куровець, заст. голови. Мих. Струтинський, секр.

ЗА ГОЛ. УПРАВУ УКР. РАДИКАЛЬНОЇ ПАРТІЇ:
Др. Іван Макух, голова. Др. Ілля Салагуб, секретар.

ЗА ГОЛ. УПРАВУ УКР. ХРИСТІЯНСЬКО-СУСП. ПАРТІЇ:
Олександер Барвінський, голова. Др. Богдан Барвінський, секр.

ЗА „РУССКІЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ":
Кирило Вальницький, заст. голови. Др. Н. Прислопський, секр.

ЗМІНА АДРЕСИ ГАЛИЦЬКОЇ МІСІЇ.

Звертається увагу на зміну льокалю Галицької Місії у Вашинґтоні, Д. К. Всі писма проситься тепер посилати на адресу:

DIPLOMATIC REPRESENTATIVE OF GALICIA,
Mutual Fire Ins. Bldg. - - Washington, D. C.

ПЕРЕД НАРАДАМИ 12-ОГО ЦВІТНЯ.

ГАДКИ ПРО ТЕПЕРІШНЮ СИТУАЦІЮ СЕРЕД УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

(Надіслана стаття).

Українська еміґрація неначе людина по довгій анемії будиться. Послідня пригадка з 14. марта, 1923, штовхнула її і переконала, що проти аліянтського насильства вони не можуть поставити нічого кромі „грімкого протесту".

Отсе переконанне своеї безсильности привернуло до нормального життя українську приспану стеоретизовану еміґрацію, і поставило перед її очі факт 14. марта, 1923.

По витверезінню від того сильного удару ми бачимо перші проблески рішучости і волю самим вирішувати свої справи.

Майже в один час серед европейської та американської еміґрації наступає зворот до практичного реального життя, і виринає думка, що лиш загальною українською революцією здобудемо власну державу.

Правда і досі теоретично воно так було, аел практичне переведенне відсувано до будучности. Тепер теорія набирає певнійших форм, вона стає дійсностю і український нарід та вся еміґрація мусить стати на той шлях, по якому вони мали іти.

Очі наші звертаються тепер на нас самих. Що повинна зробити тепер американська еміґрація?

Вона дотепер не була активною при будові української державности. На се склались ріжні причини. Американці складали лиш свої доляри, а близшим життєм і долею українського народу вони не займалися. Вони були бизнесменом, який думає, що за гроші все купить, і коли він складає гроші на українські цілі, тимсамим ніби вже сповняє всі свої обовязки.

Та передовсім гроший не зложено таку скількість, аби нею можна було збудувати державу, а друга річ, є і такі річи, яких за гроші не купимо.

І тепер, коли серед української аміґрації дунають кличі зеднання боевого фронту в один, американська еміґрація не сміє стояти осторонь, але взяти у відродженню української державної думки таку участь, яка їй належиться після її сили і здатности.

* * *

В „Свободі" Марко Проклятий висвітив завданне нашого правительства під теперішню пору, а я буду старатись вияснити, що має і може зробити українська американська еміґрація для української державности.

Коли ми приглянемось американському українському життю, то сейчас кидається в очі, що весь українським загал, хоч як на перший погляд видається ріжноманітною його орґанізація, гуртується в певних товариствах, які взяті разом творять цілість життя кождої української одиниці.

Ясна річ, що для того, аби американська еміґрація могла відіграти якунебудь ролю в життю українського народу, вона мусить перше всього сама бути добре зорґанізована. Тому потрібно в першу чергу приглянутися всім нашим орґанізаціям, а відтак начеркнути їх дальшу працю і їх задачу в недалекій будучій боротьбі.

Перша з орґанізацій се Січовики. Се орґанізація чисто ідейна, яка обеднує Українців-націоналістів. Її мусимо відріжнити від всіх инших американських товариств, які є в меньшій або більшій мірі товариствами економічними. Її члени се люди які живуть життем старого краю; в яких души видніє ще образ рідного села; які найбільше відчувають нещасте і гірку долю українського народу. В души їх горить найбільше полумінь ненависти до ляхів. На кождому кроці вони протестують проти братання з ляхами деяких наших людців і вказують їм на це їх нелюдське поступованне під теперішню пору, коли ллеться кров нашого народу з рук польського ката.

Друге товариство, яке обіймає другу сторону життя, а саме більше практичну, се Ліґа Горожан Українського Роду. Се інституція, яка числячися з реальним життєм, старається замериканізувати Українців, не забуваючи при сьому, що ми Українці і маємо обовязки і для старого краю. Вона хоче використати в сей спосіб засіб своєї сили на те, щоб дипльоматичною інтервенцією у американського правительства прийти з помочю рідному краєви.

Як бачимо, сі дві орґанізації всеамериканські взаїмно себе не виключають але доповнюють. Чого не зможе козацтво, в тім поможе дипльоматія. Задача Ліґи зорґанізувати всіх горожан і вести аґітацію за прийманнем американського горожнства, і в сей спосіб дійти до політичної сили. Лиш тоді будемо мати вплив у американського правительства. При кождій нагоді ширити аґітацію серед чужинців і приєднувати їх для української справи.

Третий тип товариств се завершенне кождої праці. Се товариства економічні як У. Н. Союз, Провидінне, Згода Братств, Народня Поміч і инші. Їх завданнем буде придбати як найбільше матеріяльних засобів.

В кождій праці мусить бути певний плян, наданий згори, якому підпорядковується все. Так і тут мусить бути якесь тіло, яке лучити-ме ті три ріжні прояви життя в одно. І це тіло американські Українці створили. Є ним **Обеднанне українських орґанізацій в Америці,** в склад якого входять всі згадані товариства. Треба тільки того великого пляну і подилу праці, загального зрозуміння народньої роботи, а Америка вступить в бій зоружена від стіп до голови.

Іншими словами: американські Українці, зорґанізувавшися в такий спосіб, створять у себе все те, що потрібне для ведення війни і заведення ладу у власній державі.

Січ і ветерани — се говорячи військовою термінольоґією, боевий фронт.

Ліґа Горожан — це добре зорґанізоване запілле.

Економічні товариства — се той всемогучий міністер фінансів, який пускає в рух цілу державну машину.

Обеднанне Українських Орґанізацій в Америці — це полевий ґенеральний штаб.

Все те підчинене одному державному центрови, який зоветься правительством.

Дня 12. цвітня с. р. зідуться представники цілої американської української суспільности і представники згаданих товариств. Хай вони подумають, чи всилі будуть виконати ту велику і важку задачу, яку вкладає на них український нарід. Хай вони лишать особисті свари і непорозуміння, а най зізд сей покаже, що американські Українці доросли до свого завдання.

Стрілець В. Г.

З ПІДКАРПАТСЬКОЇ РУСИ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Преса на Підкарпатській Руси.

За мадярських часів вся руська й славянська преса на Підкарпатській Руси складалася з одного тижневика „Наука", що виходить від 1900 під редакцією відомого народовця, письменника й педагоґа о. Авг. Волошина. По революції, а потім мадярські перевороті змінила вона була назву на „Руська країна". Від 1921 р. має назву „Свобода".

По революції вийшло 3 числа „Карпаторуського вѣстника" (дуже українофільського), а саме під конець 1918 р.

Дійсний розцвіт руської преси та вкінці осягнення теперішнього стану наступає аж по переході Підкарпатської Руси під славянську державу, чихословацьку републику. Поволі зачинається уґрунтування національні, політичні, ба й релігійні, а кожня ґрупа хоче заговорити до народу й видає свій орґан. А що уґрупувань цих зробилося з часом чимало — то й преса в порівнанні до величини країни та числа читаючих відносно за велика.

З українського становиска можна її подилити на **народницьку** (по мові й напрямі) і **протинародницку.**

Народницька преса.

Розумію під цим цю пресу, що пише менш або більш чистою народною мовою (діялектом української мови), заступає культурну спільність із великим українським народом та бореться проти кацапських та мадярських замахів на національні святощі й національну честь. Сюди належать:

1. **„Свобода"** (згадана вище „Наука"), тижневик. Відвічальний редактор Іван Бокшай, головний редактор Віктор Желтвай. Редакція: Ужгород, Капітульна 11. Це орґан „Першої Руської Народної Ради".

„Руська Нива", тижневик, орґан „руської хліборобської партії. Видає видавництво „Тиса". Редактор др. Михайло Бращайко. Редакція: Ужгород, Капітульна 9. — Правопись зближена до фонетики.

„Вперед", тижневик, орґан соціяльно-демократичної партії. Відвічальний редактор Степан Клочурак. Має одну сторону чеську для чеської секції партії, за яку відвічає Войтех Піха. Правопись майже фонетична. Редакція: Ужгород, Мостова 10.

„Русинъ", виходить тричі на тиждень. Від 1. березня має виходити як дневник. Орґан скольованих правительственних партій. Редактор: Др. Франтішек Тихі, відвічальний редактор Василь Ґренджа-Доньскій. Редакція: Ужгород, ул. Рошковича. — Назва „Русинъ" пригадує бл. п. „Русина", видаваного колись б. ґубернатором Жатковичем. Але цей говорить людською мовою, а Жатковичів небіщик промовляв такою якоюсь предивною збираниною всіх славянських мов, що тяжко було розуміти.

„Наша Оборона", місячник, орґан товариства інвалідів, военних вдів і сиріт „Надія". Відвічальний редактор: Фридманський, редактор Ст. Клочурак. Редакція: Ужгород, Замок.

„Учитель", місячник, видає шкільний відділ цивільної управи Підкарпатської Руси як фаховий орґан учительства. Редактор Северин Бочек. Як додаток виходить „Урядовий вѣстник школьного Оддѣлу".

„Вѣночок", ілюстрований місячник для дітий. Видає Шкільний відділ, адмініструє товариство „Просвіта". Редактор др. Іван Панькевич. Редакція: Ужгород, Капітульна 10.

„Нашъ родный край", ілюстрований місячник для дітий. Видає учительство тересівсько-рахівського округа. Друкується в Ужгороді. Реадктор: Александер Маркуш Тячово.

„Зоря", двотижневик. Видає шкільний відділ для народа й читалень. Редактор Кирило Коханий.

„Кооператива", місячник, орґан Краєвого Кооперативного Союза в Ужгороді. Відвічальний редактор: Антоній Суховський. Редакція: Ужгород, Казінці 6.

„Учитель", „Вѣночок", „Зоря", „Кооператива", „Нашъ родный край" й „Наша Оборона" — це до певної міри часописі фахові. Писані народною мовою й до певної міри обороняють народний напрям.

На розграниччі між народницькою й протинародною пресою треба поставити **„Село"**, тижневик, орґан републіканської селянської партії. Ця партія це експозитура чеської аграрної партії (з орґаном „Venkov") і тому в першій мірі заступає чеські інтереси й аґрарні. Хоч писана народною мовою, то часом іде разом із народниками, а часом підлабузнюється до кацапів — залежно від редактора. Відвічальний редактор Сидор. Редакція: Мукачево, Гусова 18.

Протинародницька преса:

„Русская Земля", тижневик, орґан „русской трудовой партіѣ". Відвічальний редактор: Цуркановнч. Редакція: Ужгород, Масарикова пл. 6. — Про її подвиги мали нераз читачі „Свободи" нагоду читати. Редаґують і видають її галицькі москвофіли, далеко гіршої марки, як москвофіли галицькі — й відповідно до того підбирають і тон до Українців та тутешних народників.

„Карпаторусскій Вѣстник", тижневик, орґан „подкарпатского земледѣльского союза". Відвічальний редактор: др. Йосиф Камінський. Імя редактора, його злука з кацапами свідчить, що цей „Вѣстник" — це лиш підголосок „Русскоѣ Землѣ". Пише статті мовою російською, або не можливою тарабанщиною.

„Народна Школа", орґан „Учительського Товариства", місячник. Відвічальний редактор: Анталовський. Й це загалом підголосок двох попередніх.

Перестали виходити:

„Карпатска Правда", тижневик, орґан комун. партії. Писала відносно чистою мовою.

„Русскій Православны Вѣстник" — знаряд до ширення релігійної боротьби.

„Культура", місячник, орґан учительства мукачівського округа. Вийшло декілька чисел.

Мадярської преси є 3 дневники та декілька инших журналів.

Загалом вся руська преса е пасивна. Ні одна ґазета не оплачується. Народницька преса старається зеднати передплатників, виховати читачів. Але „Русская Земля" та „Карпаторусскій вѣстник" прямо заливають даром всі села. Звідкіль покривають вони свої пасивні ґазети — це остає на разі тайною.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912,

Of "Svoboda", (Liberty) Ukrainian newspaper published DAILY at Jersey City, N. J. for April 1st 1923.

State of New Jersey, County of Hudson.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Simon Yadlowsky, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the business manager of the "Svoboda", and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management and the circulation, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 443, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher: Ukrainian National Ass'n, Inc., 83 Grand St., Jersey City, N. J. Editor: Vladimir B. Lototsky, 83 Grand St., Jersey City, N. J. Managing Editor: Emil Revyuk, 83 Grand St., Jersey City, N. J. Business Manager: Simon Yadlowsky, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

2. That the owners are: Ukrainian National Association, Inc., Fraternal Order. S. Yadlowsky, Pres. & Trustee, 83 Grand St., Jersey City, N. J.; J. Kashtaniuk, Rec. Sec. & Trustee, 83 Grand St., Jersey City, N. J.; B. Levczyk, Treas. & Trustee, 48 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

3. That there are no bondholders, no mortgagees and no other securities.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the six months preceding the date shown above is . 18.000 per each issue.

SIMON YADLOWSKY, business manager.

Sworn to and subscribed before me this 2nd day of April 1923.

MICHAEL UHORCHAK, Notary Public
(My commission expires August 25 1924)

ЛИСТ ВІД БОГДАНА ЛЕПКОГО.

До Світлої Редакції „Свободи" в Джерзи Ситі, Н. Дж.!

Прошу Світлу Редакцію передати мою найсердечнійшу подяку всім Землякам в Америці, що причинились до ювилейного дару для мене.

Вісім літ відірваний від рідного краю, власного дому, бібліотеки і т. д. — позбавлений платні і літ служби, вичерпаний тяжкою працею по таборах полонених, голодом і арештом, а врешті невпинною, важкою літературною та науковою роботою, котра мені не давала майже ніякого доходу, я попав був перед роком у важку хоробу і не мав за що лічитись та не міг відпочинком скріпити своїх виснажених до краю сил, хоч лікарі клали се як непремінну умову.

Ювилейний дар, сподіюсь, дасть мені спромогу прийти до сил і дальше працювати на нашій літературній ниві, котра, як всі ми гаразд знаємо, потребує пильних робітників.

Отже ще раз — сердечне і велике спасибі.

З глибокою пошаною

Богдан Лепкий.

Берлін, Ванзе, 10. марта, 1923.

ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР ДЛЯ БОГДАНА ЛЕПКОГО.

Дальше зложили:

80.	Лев Посацький, Ню Йорк, Н. Й.	$1,00
82.	С. А. Вульчин	1,00
82.	Бр. св. Володимира, 42 від. У. Н. С., Пасейк, Н. Дж.	5,00
83.	Михаїл Корнова, Толідо, О.	1,00
84.	Атаназій Демків, Толідо, О.	1,00
85.	о. О. Компордай, Толідо, О.	1,00
86.	Григорій Міськів, Толідо, О.	1,00
87.	Едвард Галай, Толідо, О.	50
88.	Йосафат Рощіпка, Толідо, О.	50
89.	Члени тов. ім. Т. Шевченка, 100 від. У. Н. С., Ґері, Інд.	3.25
90.	Михайло Конита, Клинтон, Месс.	50
91.	Іван Кузів, Бриджпорт, Конн.	1,00
92.	В. Венгринович, Бриджпорт, Конн.	50
93.	М. Галькевич, Бриджпорт, Конн.	50
94.	М. Будник, Бриджпорт, Конн.	50
95.	Іван Глива, Бриджпорт, Конн.	50
96.	Ник. Ворій, Бриджпорт, Конн.	50
97.	Йосиф Чайковський, Бриджпорт, Конн.	50
98.	Йосиф Волк, Бриджпорт, Конн.	50
99.	Йосиф Підлуський, Бриджпорт, Конн.	50
100.	Олекса Ґадз, Боффало, Н. Й.	50
101.	Тов. Єдність, 163. від. У. Н. С., Филаделфія, Па.	5,00
102.	М. Юрків, Рачестер, Н. Й. (з коляди орхестри)	5,00
103.	Ілько Чорний, Голіовк, Месс.	1,00
104.	Ілько Процишин, Голіовк, Месс.	1,00
105.	Ілія Фавришин, Голіовк, Месс.	1,00
106.	Дмитро Хрупалик, Голіовк, Месс.	1,00
107.	Василь Грибик, Голіовк, Месс.	50
108.	о. Михайло Олексів, Гартфорд, Конн.	2,00
109.	Семен Богачек, Портленд, Оре.	50
110.	Гавриїл Пелех, Портленд, Оре.	50
111.	Степан Олещук, Портленд, Оре.	50
112.	Мих. Собода, Портленд, Оре.	50
113.	Семен Ферлей, Портленд, Оре.	50
114.	Розалія Келер, Портленд, Оре.	50
115.	Фр. Кіча, Портленд, Оре.	25
116.	Ол. Кіча, Портленд, Оре.	25
117.	Тов. ім. І. Франка, Рачестер, Н. Й.	3,00
118.	Петро Куліковський, Миннеаполис, Минн.	1.00
119.	Петро Угринчук, Миннеаполис, Минн.	50
120.	Григорій Пастушенко, Миннеаполис, Минн.	1,00
121.	Іван Коцюба, Миннеаполис, Минн.	2,50
122.	Йосиф Греськів, Миннеаполис, Минн.	50
123.	Гаврило Базан, Питсфілд, Месс.	2,00
124.	Ілія Яремій, Питсфілд, Месс.	2,00
125.	Олекса Яремій, Питсфілд, Месс.	1,00
126.	Михайло Дарчук, Питсфілд, Месс.	1,00
127.	Пахомій Данилів, Питсфілд, Месс.	1,00
128.	Петро Шульган, Питсфілд, Месс.	1,00
129.	Іван Данилів, Питсфілд, Месс.	1,00
130.	Ник. Савюк, син Ів., Питсфілд, Месс.	50
131.	Іван Олексин, Питсфілд, Месс.	25
132.	Петро Кушнір, Питсфілд, Месс.	25
133.	Розалія Соколовська, Питсфілд, Месс.	25
134.	Ілія Савюк, Питсфілд, Месс.	15
135.	Сотня 17 Січовиків, Дітройт, Миш.	7,00
136.	Петро Лобур, Нюарк, Н. Дж.	1,00
137.	Тов. ім. М. Шашкевича, 94 від. У. Н. С., Гемтремк, Миш.	15,00
	Разом	$ 83,15
	Передше оголошено	517,12
	Всього досі разом	$600,27

* * *

Останній виказ (до 79. ч.) оголошено у „Свободі" з 13-го січня, 1923. Опісля не оголошувано аж до сього часу, з причини, що датки дуже поволі приходили. Нині оголошуємо решту, яку зібрано по нинішній день. Коли українські товариства або поодинокі громадяни схотять ще причинитися своїми датками до Ювилейного Дару Богданови Лепкому, так нехай пришлють перед 15. с. м., бо тоді замкнемо сей фонд.

Досі із зібраної суми вислано на руки Богдана Лепкого 500 долярів (в трох частях 100 дол., 100 дол. і 390 дол.) через банк Стравс & Ко. в Ню Йорку. Вислано для виплати в долярах, тому посилка коштувала разом $27,60. Значить, із зібраної суми вислано $527,60, а остається до вислання ще $72,67.

БАЧВАНСЬКІ РУСИНИ.

(З ужгородського дневника „Русин" з 18. лютого 1923).

Межи бачванськими Русинами є така легенда: Коли в 1848. р. вибухла мадярська революція, московський цар писав до цісаря австрійського: „Зважай ти на мої два снопи, які маю в Бачві: **Керестур та Коцур"**. І дійсно: революція пощадила оба ті руські села. Ясно для чого: бо тамошні Русини не мішалися до революції. А легенда була видумана вже по революції тож „мусіла" справдитися... Однак та легенда много каже. Вон асвідчить, що бачванські Русини не забули своеї звязи з цілим руським народом, хоч вони одірвані від нього, хоч їх мало, тільки „два снопи". Образ „два снопи" цілком влучний: на плідній бачванській рівнині завязались два руські гнізда — давно, давнош але днесь тих гнізд далеко більше... „Два первісні снопи" з часом видали з себе більше снопів.

Бачванські Русини походять з Підкарпатської Руси, як вони сами кажуть з „Горнеці". По вигнанню Турків з бувшої долішньої Мадяріщини 1719. р. почалась кольонізація тих земель. Так витворився там правдивий „Вавилон": одно село німецьке, друге мадярське, третє сербське, четверте словацьке, пяте руське... А то часто ті нації і перемішані зі собою в однім і тімсамім селі. Русини поселились там за часів Марії Терезії. Але не одразу, тільки постепенно. Так до Керестура перші переселенці прийшли (11 родин) в 1746 р., а послідні десь в 1884. р., бо тоді кольонізація тих країв була застановлена. В 1751. р. Керестур уже мав свою (місійну) парохію. Його жителі походять із Земплинської жупи, з епархії пряшівської. Коцур був заселений Русинами 1765. р. Його жителі походять з боршодської жупи. До 1778. р. сі дві парохії під колочанського архиепископа, а того року приділено їх до гр.-кат. крижевацької епархії.

Керестур одразу був чисто руським селом, а в Коцурі коло Русинів (яких там найбільше) жиють ще Мадяри й Німці. З тих двох сіл зачали Русини виселюватись дальше і так у Новому Саді (Уйвідек) вже 1781. р. була руська парохія. До Шиду зачали Русини селитись 1800. р. Дещо пізнійше до Бачинців і до Черкасова; до Петрівців і Миклушівців 1835. р.; до Вербасу 1848. р.; до Дрдьова до 1860. р. А пізнійше по части заселили ще Пушкерівці, Раєвосело (1911), і яких сто пійшло аж до Босни. Всі ті Русини вийшли з Керестура і Коцура, і говорять одною мовою. Та мова дуже пословачена (як говорять Русини з околиці Пряшева). (Десь коло 1860. р. прийшло до Бачки кількасот Русинів з Підкарпатської Руси. Їх бесіда була більше руська, но вони поселились пізнійше в сербському місті Митровиці і до днесь забули вже свою мову, та говорять по сербськи.

Статистика бачванських Русинів днесь так представляється: села, зглядно міста, в яких є руські гр.-кат. парохії: **Керестур** 6,300 жителів, 788 шкільних дітий; 1,000 хатних нумерів, 11,776 катастр. гольдів землі; **Коцур** 2,654 Русинів, 359 шк. д., 420 руських хат, 5,000 кат. гольдів; **Вербас** 700 Русинів, 116 шк. д., 116 руських хат, 186 гольдів з.; **Дюрдьов** 1,915 Русинів, 317 шк. д., 358 руських хат, 2,964 гольдів з.; **Новий Сас** 502 Русинів, 41 шк. д.; **Митровиця** 900 Русинів; **Бачинці** 750 Русинів, 75 шк. д., 135 р. х., 966 гольдів з.; **Шид** 1,130 Рус., 121 шк. д., 170 р. х., 860 гольдів з.; **Беркасова** 850 Рус., 85 шк. д., 143 рус. х., 808 гольдів з.; **Меклушівці** 750 Рус., 121 шк. д., 134 р. х., 1,622 голь. з., **Петровці** 818 Рус., 106 шк. д., 180 р. х., 2,045 гол. з.; **Пишкурівці** 603 Русинів, 112 шк. д., 132 рус. х., 1,490 гол. з. **Раевосело** 510 Русинів, 871 гол. з. По інших селах є Русинів около 2,000. **Так всіх Русинів в Бачві і Славонії є 20,382,** шк. д. 2,252, руських хиж 2.788, їх земельна посілість 28,588 гольдів землі. Видно з того, що вони добре маються. Вони дуже працьовиті і господарні. В матеріяльній культурі вони займають місце зараз по Німцях.

До розпаду Австро-Угорщини бачванські Русини були поділені Дунаем на „дві політично-адміністраційні части: мадярську та хорватську. В Бачці всі народні школи в руських селах були мадярські (державні), тільки один Коцур мав свою конфесіональну руську школу. А в Славонії всі школи були хорватські. **По світовій війні бачванські Русини всі знайшлися в одній державі в Югославії, яка їм дала національну свободу.** І так тепер Русини там мають свої народні школи (державні) в Керестури, Коцури, в Дюрдьові, в Новім Саді, в Петрівцях, і Миклушівцях. Керестур, яко чисто руське село, дістав урядову назву **Руський Керестур.**

Ще за панування Австро-Угорщини більша часть тих дітий бачванських Русинів, котрі ішли до висших шкіл, кінчили свої студії в Хорватії. Так всі ті, котрі ставали священиками, а коли так за малоду набралися славянського духа, то оставали добрими славянами-Русинами і хоронили свій народ від національної смерти. Длятого то межи бачванськими Русинами навіть під Мадярами не було слідно мадяризації. Мадяризувались тільки ті, котрі кінчили свої студії в мадярських школах, і вступали до державної служби по мадярських містах.

А коли в 1919. р. засвитала свобода для бачванських Русинів то вони зараз зачали будувати своє національне життє. Дня 2. серпня, 1919, на народнім зібранню в Новім Саді в салі магістрату основували вони „Руське Народне Просвітне Дружство" (товариство), якого членів дотепер уже є 561, а майно його виносить 287,722 югосл. корон. Предсідателем товариства вже другий раз парох керестурський, а секретарем о. Георгій Биндас, парох дюрдьовський. Ті два духовні отці найбільше заслужились для національної справи бачванських Русинів. Вони від хижі до хижі ходили і при всякій нагоді агітували за Р. Н. Пр. Д. Обидва вони походять з Керестура, а третий (також з Керестура) до великої помочи був їм: Преос. владика Крижевацький, **о. др. Д. Няради.** Під зглядом літературним до помочі був їм о. др. Гавриїл Костельник (також Керестурець), професор гр.-кат. богословського факультету у Львові.

„Руське Н. Пр. Дружство" дотепер видало чотири шкільні книжки і три календарі (на 1921 1922 і 1923 р.). Календарі з кождим роком красші, — послідній (на 1923 р.) під кождим зглядом дуже красний. Потішаюче, се що голоситься чимраз більше робітників пера, також світських: студентів університету, учителів і т. д. Є отже надія, що наші найблизші браття в Югославії не загинуть, але будуть щораз красше розвиватися.

Свої книжки бачванські Русини пишуть такою мовою як говорять, і так у школі діти учать. Така ухвала запала на зборах у Н. Саді 1919. р. Тільки представники Коцура не згодились на ту ухвалу, та не пристали до „Р. Н. П. Дружства". Вони хотіли якось „общой руськой мови, мови літературной". Чи се мала би бути українська чи московська мова, на то вони самі межи собою не могли погодитися. І до днесь вони нічого не зробили: не видали ані одної книжки. Правда, коли вони бачили, як „Р. Н. П. Дружство" розвиваеться; коли читали ним видавані книжки, то одна часть з них пристала до „Р. Н. П. Дружства". Але другі піддалися нездоросій московській агітації, і тягнуть за „обще-рускою мовою". Дотепер видали вони кілька чисел своеї памфлетної газетки „Руски Батог".

Як виглядае та їх „обще-руска мова", се можна пізнати вже по кількох реченнях з „Руского Батога", і мож з того добре насміятися. Ось початок першого числа „Руского Батога":

„Руски Батога! С Новим годом! С Новим Шчастјем! Всјей Малорусом цјеломy милому нашому народу найсердечньејше винчуеме шчастливиј новиј год, и желајем да з тым году појдземе у народностним попатрунку, шмелше и фрише по новеј драги, да же зблыжила цеснеjша зоз власнима нашима братами по креви и јазику Малорусами и Велькорусами, которих довольно јест тепер в нашем новом и милой отечестве Југославији, и зоз нашу перпу родзину Сербами".

Ось така то „істинно-руска мова". Сміх і стид! Все можливе тут мішається: слова сербські, московські, українські, а бачванський діялект верховодить.

З того можуть зрозуміти ті, котрі того не хотіли би зрозуміти инакше: Що для бачванських Русинів не було іншого виходу як писати своїм діялектом. Мова не така річ, щоби мож за два, три дні змінити її, і се не зробить двох-трох, ані сто людий. А коли вони хотіли би щось такого зробити, то доведуть до того, що будуть писати якимсь славянським воляпіком;... будуть творити казіцтва — на ганьбу століттю. Підкарпатські Русини можуть про се переконатися також на своїх москвофілах. Бачванські Русини стали тепер одірвані від всіх своїх братів і мусять думати та працювати самі за себе. Самі собі мусять книжки писати, гож не було іншої ради, як писати тою мовою, яку уміють. Так їх книжки і для славянської лінґвістики будуть мати велику вартість і легко їм праця пійде. Але вони знають, що їм треба учитись також літературного руського язика; почуватися єдним з великим своїм руським родом і наскілько се тепер можливе, зноситися з тим своїм великим родом.

О. др. Гавр. Костельник.

ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКУ АРМІЮ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

(Через „Свободу")

На засіданню Ліґи Американських Горожан Українського Роду в Пітсбурґ, Па., яке відбулося дня 9. марта 1923 р. з приводу приїзду Представника Галицького Правительства Др. Мишути, зложили участники нарад 40 дол., на Українську Армію в Чехословаччині.

Жертводавцями були: о. Ол. Пристай, Іван Швед, п. Онуферко і Іван Галевич по $5.00; о. Е. Сидоряк $3.00; о. І. Теодорович, п. Ягело, Василь Котула, Василь Шабатура, п. Маліевич і п. Онишків по $2.00; о. Процько, о. Жук, Павло Шпікула, Тарас Шпікула і Матій Хандога по $1.00. Разом $40.00.

Попередно оголошено $31.00

ДОСІ ЗІБРАНО $71.00.

З ДІЯЛЬНОСТИ „ТОВАРИСТВА ПОМОЧІ ПИСМЕННИКАМ"

Дальші жертви зложили слідуючі добродії:

Андрій Кругляк $1.00; Юрко Довгополий $1.00; Іван Грабар $1.00; Теод. Наконечний $1.00; Григорій Вальчук $1.00; Андрій Паславський 50 цнт.; Григорій Готра 50 цнт. Товариство складає в імени писменників щиро-українське спасибіг.

Дорогі Родимці! Приходить Великдень, день Празника Великого Чоловіколюбця Христа Спасителя, тож коли засядете до стола, щоб поділити свяченим яйцем, і в сльозах радости і смутку спімнете своїх рідних, не забудьте спімнути і тих велитнів духа, котрі якраз коротають своє життє в нужді і недолі, розбриті по світу без даху над головою, без куска хліба. Нехай кождий Українець та Українка зложить від себе дар писменникам. Не жалуймо жертви для тих, що для нас працюють своїм мозком! Нехай вони знають, що американські Українці не забули, а згадали не злим тихим словом і ділом їх ще за життя, ще тоді, як трудяться для культури нашої нації. Ділом хто кілько може, хотяйби і найменьшу лепту.

Дальше жертви проситься слати на адресу:

Mr. WASYL HASIJ,
13 Furman St., Trenton, N. J.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДУ"

УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІОЛЬОГИЧНИЙ ІНСТИТУТ

під проводом проф. Михайла Грушевського

випустив протягом останнього року **дуже цінні і кождому українському робітникови і фармерови цікаві книги:**

Замітки і матеріяли до історії української революції П. Христюка, 4 книги, разом до 700 ст. великого формату, — **перша історія української революції** оперта на документах (всі важнійші документи тут же наведені). За 4 книги 4 доляри амер.

Галичина в рр. 1918—1920, Мих. Лозинського — також документальна, повна, безсторонна історія Галичини в сих роках, 228 стор., ціна 1 доляр.

З починів українського соціялістичного руху. Мих. Драгоманов і женевський соціялістичний гурток. Зладив М. Грушевський. Се дуже цікава збірка статей і матеріялів про те, як Драгоманов і инші українські діячі 50 літ тому йшли до тих гадок і гасл, під котрими йде нинішня революція. 212 ст. Ціна 1 доляр.

Початки громадянства — про те як повстала людська громада, сімя, власність, держава, религія, написав М. Грушевський, стор. 328, ціна 1.50 доляр.

Теорія Нації — як нація повстає і розвивається, яку має вагу і цінність, написав проф. Старосольський, 144 стор. Ціна 75 центів.

Вийшла ще книга М. Шрага: **Держав і соціялістичне суспільство,** ст. 224, ціна 1.00 дол.

Хто посилає гроші на сі книги просто до видавництва, дістає їх з опустом 35%. **Без гроший книги нікому не посилаються.**

Майте на увазі, що записуючи сі книги, ви не тільки дістаєте дуже корисну лектуру, але і спомагаете наукову інституцію, яка в теперішній критичній хвилі представляє перед світом українську науку. Окрім вичислених вище книг на українській мові, Український Соціольоґичний Інститут видає також книги на французькій мові, для чужосторонніх читачів, про Україну і українську справу — вони розсилаються по університетах, академіях, публичних бібліотеках і т. д., задурно. Досі вийшла історія України, антольоґія української літератури, приготовлена історія української літератури, економічна ґеоґрафія України й ин. Випущені книги дуже прихильно оцінені заграничними ученими, але вложені в них кошти не повертаються, і дальші публікації можна буде випускати тоді тільки, як в поміч прийдуть наші земляки або з жертвами або купованнем книг.

Гроші надписати краще банковими переказами (дрефтами), бо з листів пропадають часто. Переказуйте тільки в долярах на імя Michael Hruschevsky, Wiener Bankverein, адресуйте: Baden bei Wien, Schlossgasse, 4.

Звідтиж можна записувати

КНИГИ М. ГРУШЕВСЬКОГО

по історії українській і всесвітній:

Ілюстрована Історія України, доведена до 1920 р., без оправи 2.50 доляр, в ориґінальній пів-полотняній 2.90, в ціло-полотняній 3.20 доляр.

Історія України для шкіл, ціна 1 доляр.

Про старі часи на Україні, історія України для першого початку, доведена теж до 1920 р. Ціна 60 центів.

Культурно-національний рух в XVI—XVII в. 1.20 доляр.

Хмельниччина в розцвіті, 1648—1650, найбільш докладна і документальна історія сеї великої доби, передрукована з единого примірника, який заціків з накладу, що пропав у Москві. Ціна 1.50, в гарній оправі 2.50 доляр.

Всесвітня історія до 1920 р. в 2 частях, з гарними ілюстраціями 1.75 доляр.

Історія української літератури, т. І. 1.80, т. ІІ. 1.20 доляр.

Хто записує сі книги звідси, дістає великій опуст.

Звідтиж можна діставати томи **великої історії України** (Історія України-Руси) М. Грушевського, які ще зістались.

Заохочуйте Ваші книгарні, щоб записували і тримали сі книги, але попереджайте їх, щоб без грошей, на кредит, книг ми нікому не посилаемо.

Вийшли ще: Примітивні казки і байки Африки й Америки, 90 цнт.

М. Грушевський: Від Куруківщини до Кумейщини 1.50 д. Початки Хмельниччини 1.00 д.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

БОЯТЬСЯ ДНЕВНОГО СВІТЛА!

(Наглий внесок посла Підгірського і тов. в польськім соймі в справі політичних вязнів-Українців у Львові. — Митарства Ратая. — Всі одним миром мазані).

Пос. Підгірський і тов. з Українського Парляментарного Клюбу поставили в польському соймі ось яке нагле внесенне в справі політичних вязнів, поміщених у слідчій тюрмі у Львові:

„Ненормальні, а жахливі обставини, які панують у Східній Галичині від хвилі заняття цієї української землі польськими військами, довели до того, що тисячі української молоді, селянства, робітників і українських священиків опинилися за оборону своїх національно-політичних прав на вигнанню, або в польських тюрмах. Ці що на своє нещастя попали в польські тюрми, від ряду місяців сидять без того, щоб доручено їм акт обвинувачення, а богато з них навіть не знає, що було причиною їхнього увязнення.

Вязничі власти обходяться з політичними вязнями як із злодіями, відносяться до них як до бандитів і переслідують їх у недопустимий та заборонений вязничими приписами спосіб, доводячи їх до розпуки. Звернені до вязничих властей жалоби не приносять ніяких наслідків.

В таких власне страшних відносинах живуть українські політичні вязні, осаджені в львівській карній тюрмі при ул. Баторого в числі ок. 100 осіб. Вже більш, аніж від 5 місяців ведеться проти них слідство, на протязі цих 5 місяців тюремна адміністрація знущається над ними, а судові власти не доручують їм актів обвинувачення. Доведені цим положенням до розпуки, ці вязні взялися за одинокий спосіб протесту, можливого в тих умовах — за голодівку.

Оце від дня 5. марта ц. р. біля 100 осіб почало голодівку, жадаючи тільки швидкого закінчення слідства та доручення їм актів обвинувачення та судової розправи, а рівночасно зміни судового режиму й людяного поведення з ними.

Інтервенція українських адвокатів у судових властий у Львові не принесла ніякого наслідку. 6. ц. м. радник Невядомскі, заступник президента карного суду у Львові, заявив делегації українських адвокатів, що не орієнтується в справі цих вязнів, а надпрокуратор п. Свобода сказав, що слідство в їх справі буде скінчене щойно в квітні. З цього виходить, що судові власти свідомо легковажать собі так важну справу, де ходить не тільки о волю, але й о здоровля й життя біля 100 осіб. Таке ведення справи рішуче недопустиме в ніякій культурній країні, а крім цього є нарушенням 97. арт. польської конституції, яка передбачує відобрання громадянської волі лише на підставі наказу судових властей і виразно підчеркає, увязненому повинні бути на протязі 48 годин доручені на письмі причини арештування.

В виду в горі наведеного підписані ставлять внесення:

Високий сойм зволить ухвалити: Взивається уряд, а перш усього міністра справедливости, щоб негайно зарядив слідство в справі українських політичних вязнів, осаджених у тюрмі карного суду у Львові при вул. Баторого, щоб покарав винних нелюдського поведення супроти них і щоб присилував суд негайно полагодити справу цих вязнів".

(46 підписів).

Цей наглий внесок підписало 46 послів, (регулямін вимагає 45 підписів, щоби наглий внесок був негайно відчитаний на засіданню пленум). Крім українських послів (20) підписали внесок Білорусини (10), Німці (6) 12 ком. і 8 східногалицьких Жидів. Замітний інцідент: Коли маршалок Ратай дістав цей наглий внесок, щоби відсунути його від читання, робив пресію на Жидів, щоби зняли свої підписи і таким чином дали йому змогу усунути внесок з дневного порядку. Тому закликав д-ра Райха і заявив йому, що в таку трудну для Польщі хвилю, коли вирішується доля Східної Галичини, Жиди своїми підписами на українських внесках допомагають українській акції і утрудняють вирішення в користь Польщі справи Східної Галичини. В жидівському клюбі над цим зроблено нараду, після чого д-р Райх заявив Ратаєви, що Жиди своїх підписів не здіймуть. І інтерпеляцію відчитано. Відчитав пос. С. Підгірський і основував її в промові. Підчас промови дуже денервувалася „Хієна", а ще більше „Піяст".

Як у нас вже було зазначено, за наглістю голосували тільки Українці, Білорусини, Німці і Жиди. Проти голосували всі польські партії.

Сенаторці Левчаківській не дозволено бачитися з нашими вязнями.

Сенаторка Левчаківська явилась дня 14. марта о 10-ій годині рано у судії слідчого Косіковського в товаристві д-ра Степана Федака і д-ра Володимира Бачинського і просило о побачення з деякими політичними вязнями (О. Навроцький, Яцура, Полюга). Суддя слідчий відіслав петентів до президента Гавля. Президент Гавль просив, щоби зголосилися о 11-ій годині, бо мусить полагодити инші партії.

Коли о 11-ій годині зголосилися, заявив, що не може дозволити на побачення.

МАЛЬВЕРЗАЦІЇ В ВАРШАВСЬКІЙ ІНТЕНДАНТУРІ

В звязку з мальверзаціями, викритими недодавно в варшавській інтендантурі виявляється, що усі злодії були незрівнаними майстрами в свойому „фаху". Найбільш скрупулятна контроля не могла впасти на слід мальверзацій, яких висота дійшла до суми 205 мілiонів. Говорять, що ця сума сягає навіть половини міліярда. **5 міліярдів денно.**

Катастрофальний спадок польської валюти не може здивувати нікого, хто знає, що польська позичкова каса друкує денно 5 міліярдів польських марок.

В ПЕТЕРБУРЗІ

На засіданні петербурського совіту, як повідомляє „Правда", зроблено доклад про становище домів в Петербурзі. Коло третини всіх мешкань знаходиться під загрозою повної руїни. Цілком зруйновано 2000 будинків. Постепенно розвалюються порожні доми. На думку докладчика, необхідно притягти до справи направи і будування домів приватний капітл. Принято проект про надання ріжних пільг арендаторам в залежности від розмірів ремонту, який буде ними виконаний.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. Запорожська Січ, від. 67 повідомляє, що чвертьрічний мітинг відбудеться о 6. годині вечером в суботу, 7. квітня, в Люберти Гол при Мейн стріт. На порядку нарад справоздання контрольної комісії за перший чверть року. — В. Вавро, пр.; І. Піріг, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Українські Січові Стрільці, від. 44 повідомляє своїх членів, що звичайний мітинг, котрий мав відбутися в неділю, 8. цвітня, відбудесь в суботу, 7. цвітня о 7-мій годині вечер на гр. православній з причини свят. Проситься усіх членів аби прибули в означений час і вирівнали свої залеглости. — П. Потіха, голова, Л. Демчик, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Отсим подається до відома членам тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, що квартальні збори відбудуться 7. цвітня о год. 7.30 вечером в гали під ч. 435 Мейн ул. Кождий член безуслівно повинен явитись, бо маємо богато нових справ до полагодження. Буде справоздання контрольної комісії, діяльність уряду від дня його урядовання і справа календаря на рік 1924. — В. Григорчук, предс.; М. Сас, секр.

ОЛІЄН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 363 повідомляє своїх членів, що звичайний мітинг не відбудеться на 8. цвітня через Воскресение Христове. Мітинг зістав відложений на оден тиждень пізнійше, на неділю 15. цвітня. Обовязком кождого члена явитись на мітинг 15. цвітня о 2. годині попол. На мітингу буде квартальний касовий звіт секретара, касієра і контрольної комісії. Неявившися члени будуть підлягали під кару. — С. Луцишин, пр.; Д. Базів, секр.

КІЛЬКО ЗЛОЖИЛИ ПООДИНОКІ ОСОБИ НА ФОНД НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ

(Посдідний спис).

(4)

75) З Детройт-Гемтремк, Міш., переслав збірку п. І. Шеремета 18.25
Зложили: Іван Луцишин, Тимко Сеньчук і Михайло Майорчак по 5.00; 24. сотня Січової Організації 3.25.
76) З Алентавн, Па., збірку з панахиди переслав п. Д. Рудакевич 22.45
77) З Сиракюс, Н. Й., збірку від церковної громади, переслав о. Др. Іван Жук 100.00
78) З Филипсбург, Н. Дж., о. Еміліян Невицький 5.00
79) З Палмертон, Па., Франк Івашків 5.00
80) З Йонгставн, О., збірку з панахиди в церкві св. Тройці, переслав о. С. Ващишин 32.00
81) З Пасейк, Н. Дж., Антін Ямнич 5.00
82) З Донора, Па., від Бр. св. Димитрія, від 25 Нар. Помочи, переслав п. Михайло Сирко 50.00
83) З Миніаполіс, Мінн., Іван Гнцарнюк 10.00
84) З Питсфілд, Масс., від 16 сотні Січової Орг. з коляди переслав п. Олекса Яремій 50.00
Зложили: Сотня 16 Січ. Орг. 15.00; Николай Савюк 10.00; Василь Химюк, Петро Шульган і Андрій Пеленський по 5.00; Іван Басістий 4.00; Олекса Яремій 2.00; по 1.00: Михайло Дарчук, Петро Кушнір, Николай Стефанюк (син Дмитра), Пахомий Данилів.
85) З Менвил, Р. Ай., збірку переслав п. С. Лапчинський 22.00
Зложили: На забаві в Стефана Шевчука 13.00; З коляди 9.00.
86) З Мидл Вілeдж, Н. Й. 10.00
Зложили: Михаїл Саварин і Николай Шемердяк по 5.00.
88) З Йонкерс, Н. Й., збірку переслав о. В. Сполітакевич 25.00
Зложили: Тов. Співацьке ім. Лисенка 20.00; Павло Баран 5.00.
89) З Нюарк, Н. Дж., від Тов. Вільна Україна, від. 152 У. Н. Союза, переслав п. Г. Дідоха 10.00
90) З Нюарк, Н. Дж., Августин Колодій 5.00
91) З Филаделфії, Па., збірку через „Обеднання" 14.50
Зложили: Бр. св. Михаїла 5.00; Алексій Слейзак 3.50; С. Шимчак 3.00; Н. Сокальчук, М. Гасяк і Іван Дамай по 1.00.
З Латроб, Па., через „Обеднання" переслав збірку о. П. Соловій збірку з панахиди 5.10.
92) Толедо О. Никола Петришин 5.00
93) З Тонтон, Масс., Михайло Проніцький 5.00
94) З Ню Йорк Сити, Клеметуна Іван Лешко 5.00
95) Асторія, Н. Й., Ол. Дичко 5.00
96) З Ротленд, Вт. 10.00
Зложили по 5.00: Іван Кінах і Василь Олещук.
97) З Провіденс, Р. Ай., Мих. Сьвідер 5.00
98) З Тейлорвил, Ілл., Михайло Добромільський 3.00
99) З Шікаго, Ілл., від Бр. Рождества Пр. Богородиці, від. 259 У. Н. С., переслав п. К. Падяк 25.00
100) З Ст. Лунс, Мо., збірку переслав п. Стефан Макара 98.00
101) З Камілос, Н. Й., Михайло Кулик 5.00
102) З Ню Йорк Сити, Михаїл Кузів 5.00
103) З Джерзи Сити, Н. Дж., збірку переслав п. К. Кирчів 6.00
Зложили: Теодор Щудлик і Дмитрій Міхновський по 3.00.
104) З Бруклин, Н. Й., Михаїл Пригельський 5.00
105) З Нюарк, Н. Дж., від тов. Богдана Хмельницького переслав п. Іван Бакун 50.00
106) З Миніаполис, Минн., збірку з панахиди переслав п. Микола Грубрин 73.25
Зложили: о. В. Гривнак 12.00; Петро Кулиняк і Микола Грубрин по 5.00; по 2.00: Іван Шміґановський, Кирило Сокіл, Касіян Бреняк; по 1.50: Іван Павчак, Павло Шабатура, Антін Процай, Катерина Качмар; по 1.00: Ник. Бойко, Ілія Гнатишин, Дмитро Колтик, Онуфрий Жукович, Юрій Кузьма, Никола Бачинський, Никола Дмитрук, Йосиф Литвин, Іван Коцюба, Йосиф Перейминбіда, Петро Петрук, Дмитро Менюк, Петро Мандюк, Іван Сухорович, Василь Сопотюк, Степан Романюк, Никола Манзен, Петро Угринчук, Олекса Пилатюк, Ів. Процай, Василь Кордуба, Василь Рефцьо, Михаїл Гусак, Яків Грубий, Олекса Козак, Сильвестер Рихлий, Олекса Вонс, Сильвестер Стібак, Петро Гайва, Ів. Кулинич, Іван Олійник.
107) З Ореидж, Конн., Анна Зборівська 5.00
108) З Шікаго, Ілл., Василь Тимчук 5.00
109) З Філаделфії, Па., переслав збірку п. Т. Грицей 8.00
Зложили: Громади Савт Филаделфія 5.00; Юрко Піщальник 2.00; Никола Гайкович 1.00.
110) З Френкфорд, Филаделфія, Па., збірку з панахиди в церкві св. Йосафата, переслав п. М. Стоколоса 15.00
111) З Дукейн, Па., Іван Єрега 5.00
112) З Филаделфії, Па., Мих. Білий 2.00
113) З Олифант, Па., переслав збірку о. М. Гурянський 60.00
Зложили: з панахиди в церкві св. Кирила і Методія 50.00; о. М. Гурянський 10.00.
114) З Форт Ріно, Окла., Амброзій Костюк 2.00
115) З Сентрал Фолс, Р. Ай., Павло Романишин 2.00
116) З Ансонія, Конн., збірку переслав о. О. Ротко 10.10
Зложили: з панахиди в церкві св. Петра і Павла 8.60; о. Олександер Ротко 1.50
117) З Джанставн, Па., збірку переслав о. Й. Шуховський 40.00
Зложили: Збірка з панахиди 8.27; Н. Н. 6.73; Іван Березовський, М. Шатинський, П. Спілений і Я. Яцинич по 5.00; З. Гриньковський і Гр. Ярема по 2.00; Н. Н. 1.00.
118) З Бостон, Масс., збірку з панахиди в церкві Нисв. Серця І. Христа, переслав о. А. Строцький 42.32
119) З Арнолд, Па., Ілько Диркач 5.00
120) З Пасейк, Н. Дж., з панахиди в церкві св. о. Николая, переслав о. Лев Левицький 42.00

(Дальше буде).

ВИНАХІДНИК ПРОМІННЯ „Х" ПОМЕР.

Wilhelm K. Roentgen, винахідник проміня „Х", помер у Монахіюм 10-го лютого в 78 році життя. Як професор фізики у Вірцбургу доконав в 1895 р. свій епоховий винахід проміння, які проникають тіло і полишають образ кістя на фотографічній плиті. Його винахід стався великим добродійством для цілого людства. Пристосовання проміння „Х" у медицині стало днесь так загальним, як телефон у життю промисловім і товариськім. Він є одним з людий, котрих винаходи суть спеціяльно медичними у практичнім пристосованню, помимо, що тою спадковою наукою не занималися, подібно як іспанський учитель співу Manuel Garcia, котрий впровадив ляриноскопічне зеркало, або найбільший хемік зі всіх, Pasteur. Бл. п. Йосиф Трінер, котрий впровадив Трінера Гірке Вино до американського промислу 33 літ тому, не посвячувався також науці медицини, однак його лікарство є благословенством для всіх, котрі терплять на затверджения, лихий апетит, біль голови, нервовий розстрій, безсонність, та инші подібні долеглив᾽ости жолудка. Ваш аптикар або доставця лікарств має його на складі. Попробуйте також инші знамениті препарати фірми Joseph Triner Company, Chicago, Ill.: Трінера Лініment, Трінера Лагодитель Кашлю, Трінера пасту до зубів і т. д.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ